

Romain Rolland : Hra o lásce a smrti

Překlad : Ida de Vries, režie : Jana Kališová, scéna: Kristina Novotná,
kostýmy: Petr Kolínský j.h., hudba : Daniel Fikejz j.h.

choreografie: Luďmila Kovářová j.h.

Premiéra 16.3. 1984

zhlédnuto 30.3.1984 v Ústí n./ L.

Mostecké divadlo uvádí Hru o lásce a smrti, protože toto, filosofické drama, čerpající námětově z období po Velké francouzské revoluci, myšlenkově v mnohém souznívá s dneškem. Jeho hrdinové stojí před základní životní otázkou - zajistit si pocty, klid a bezpečí - ale za cenu zra-
dy revolučních ideálů, nebo zachovat etos revoluce i za cenu vlastní-
ho života. Záměrem je i uvést poprvé na jevišti našeho divadla dílo
pokrokového francouzského dramatika a současně jím poukázat na neporu-
šitelnost etosu revoluce."

Základní dramaturgicko inscenační záměr divadlo dokázalo realizovat, třebaže tu nastaly nemalé problémy v tom, že na malém jevištní pro-
storu mostecké domácí scény, se hraje Rollandova ^{hru} se značnými škrty.
V podstatě se velká inscenace stává komorní záležitostí manželské
dvojice : Jérôme de Lavoisiera, člena Národního konventu a jeho že-
ny Sofie. Přirozeně, že se tím zmenšuje záběr, i když nepze upřít
celé inscenaci / hraje se bez přestávky pouhou hodinu a dvacet minut/
sdělnost, čitelnost a přesvědčivost - ovšem za předpokladu, že příj-
meme základní fakt, že se nám sděluje jenom část dramatu. Autor nap-
sal: " Nechci napsat jen hrdinské drama zašlé epochy, chci podat dů-
kaz o moci a hranicích života". Režijní akcent na manželskou dvo-
jici vyzněl přesvědčivě díky hereckému obsazení - Ladislav Brothá-
nek jako Lavoisier a Emma Černá jako Sofie - které dokázalo sdělit
grozohrát etickou polohu, která je pro tyto postavy podstatná.

V komorním prostředí, které navozuje scéna / malé podium, které tvoří bytový interiér a mimo toto podium je neutrální prostor v pozadí se stromem / jsou omezeny herecké akce - důraz je kladen na slovní projev a na precizní mimiku. S tím dovede režisérka dobře pracovat a v tomto směru má celá inscenace poutavost, potřebnou dynamiku i rytmus. L. Brothánek jako Jérôme de Lavoisier má v sobě klid, vyváženost osobnosti, která si umí uchovávat svou důstojnost. Jeho hrdinství není falešné a laciné gesto. E. Černá jako jeho žena Sofie má ženskou přitažlivost, rozhodnost i pocit odpovědnosti okamžiku, kdy jde o život. Její setkání s girondistickým poslancem / Claude Vallée /, kterého hraje F. Dvořák s působivou zamilovaností i vnitřním zápalen, patří k zajímavým sekvencím inscenace, která se vyhýbá násilnostem a vnějškovým efektům. V tomto směru jsou vedeny i další postavy, které v několika výstupech nastiňují přesně dramatické situace, kolorit doby / zde k tomu přispívají i kostýmy / i onu tak závažnou společenskou složku a půhohu inscenace. I. Holub jako Lazar Carnot, J. Havlík jako Crapart, P. Bečka jako Denis Bayot, J. Menžlová jako Cerizierová a M. Holendrová jako Fleur Soucyová reprezentují ve zkratce svět těch vyšších a J. Grygar jako Smrđoch a J. Husák jako Chňapka ukazují v jednom výstupu protiklad k původním revolučním ideálům svou nízkou násilnou primitivností. Celá inscenace má nesporně svůj řád i styl, je poznačena hereckou zaujatostí - režijní přínos J. Kališové je evidentní - ale z hlediska dramaturgického divák dostává vlastně jen jakýsi výbor ze hry. Dosvědčil to i Shakespearův Coriolanus v režii R. Felzmana aj. tedy tituly, které by potřebovaly větší dramatický prostor, aby se na něm mohla rozehrávat celá dějová struktura v rozvinuté dynamičnosti.

M. Křovák